

voortvloeien dat een selectie noodzakelijk wordt. Het lijkt mij de meest logische consequentie, dat hij zich hierbij in de eerste plaats tot de jeugd wendt. Niet, zoals dit bij de vigerende regeling het geval is met beperkte middelen en op beperkte schaal, doch in de meest uitgebreide zin en aanvangende op een zo vroeg mogelijk tijdstip, om althans zodoende het opgroeiende geslacht voor een vroegtijdig gebitsverval met alle nadelige gevolgen van dien te behoeden.

Ik beschouw het als een voorrecht en een plicht, mijn taak zodanig in te richten dat het devies 'extension for prevention', dat door de grootste conservist aller tijden, Greene Vardiman Black in de tandheelkunde werd ingevoerd, in deze verruimde betekenis zoveel mogelijk wordt nagestreefd.

UIT EN VOOR DE PRAKTIJK

OP GOUD GEBAKKEN PORSELEIN VOOR KROON- EN BRUGWERK

Alle technische ontwikkelingen ten spijt blijkt het esthetisch effect van kroon- en brugwerk in veel gevallen nog wensen onvervuld te laten. In de loop der jaren is op allerlei manieren getracht, natuurgetrouwheid te verkrijgen door voor de zichtbare gedeelten van de vervanging gebruik te maken van porselein of andere materialen, die het specifieke voorkomen van natuurlijke levende elementen zoveel mogelijk nabij komen. Maar altijd is men daarbij voor de moeilijkheid komen te staan van de verbinding met de metalen onderlaag. Of men zich nu – gelijk voorheen – bediende van ingesoldeerde tanden met platina stiften, dan wel van met cement bevestigde facings, resp. pontics, of van andere methoden, steeds moest op de een of andere wijze een compromis worden gesloten tussen het esthetisch effect en de duurzaamheid van de constructie. Dientengevolge bereikte men eigenlijk nooit een volkomen bevredigend resultaat.

De introductie van de kunstharsen leek een nieuw tijdperk in te luiden en het spreekt dus vanzelf dat men daarop aanstonds zijn hoop vestigde, ook al met het oog op nieuwe mogelijkheden van bevestiging. Doch de teleurstellingen lieten niet op zich wachten: uit een oogpunt van kleur- en vormstabiliteit bleken de nieuwe stoffen nog teveel tekort te schieten.

Daaraan is het ongetwijfeld toe te schrijven dat men de laatste jaren weer meer aandacht heeft gekregen voor de techniek van het bakken van porselein op goud en andere legeringen. In verschillende laboratoria, o.a. in ons land, wordt gezocht naar vervolmaking van dit procédé. Dat men dit onderwerp in de Verenigde Staten eveneens weer in studie genomen heeft, blijkt uit diverse publikaties

van de laatste jaren. Zo heeft BRECKER (1956) in de Journal of Prosthetic Dentistry speciale aandacht gewijd aan de mogelijkheden van op goudlegeringen gebakken porselein, terwijl JOHNSTON, DYKEMA en CUNNINGHAM (1956, 1958) in het genoemde tijdschrift in twee zg. Progress Reports, I en II, in beginsel hetzelfde onderwerp behandelen; alleen zoeken zij in het bijzonder naar materialen, die met een normale techniekuitrusting te verwerken zouden zijn.

In het onderstaande worden in hoofdzaak de bevindingen van BRECKER gevolgd.

Algemene voorwaarden voor een bevredigend resultaat

De algemene voorwaarden tot het verkrijgen van een bevredigend resultaat met behulp van de zojuist genoemde methode zijn als volgt te formuleren:

1. Aan het porselein wordt de eis gesteld, dat het een voldoende hoeveelheid veldspaat als basis bezit; het dient voorts smeltbaar te zijn bij een zodanige temperatuur, dat behalve een hechte structuur ook een permanente glans wordt verkregen.
2. Bij de samenstelling van het porselein moet er rekening mee worden gehouden dat de kleuren voldoende overeenstemmen met de algemeen aanvaarde kleurenringen.
3. De kleuren dienen stabiel te zijn; zij mogen dus door de mondvloeistof niet worden beïnvloed.
4. Het metaal van de basis mag geen schadelijke oxiden voortbrengen en het mag in de mond niet corroderen.
5. De restauratie moet in de praktijk blijken te voldoen.

Het bakken van porselein is een kunst, die speciale oefening en ervaring eist. Aankondigingen op verpakkingen van porselein en goud, die suggereren, dat ook een ongeoeffende ze gemakkelijk kan verwerken, zijn misleidend en belemmeren daardoor de ontwikkeling van deze techniek.

Mogelijke metalen bases

Voor de metalen basis waarop het porselein wordt gebakken, komen volgens BRECKER drie legeringen in aanmerking, nl.

- a. platina-iridium-legeringen
- b. palladium-legeringen
- c. goud-legeringen

Tegen de beide eerstgenoemde voert hij de volgende bezwaren aan:

- a. legeringen van platina-iridium en palladium zijn zeer moeilijk te gieten.
- b. de randaansluiting van de metalen gietstukken is slecht.
- c. de giettemperatuur van beide legeringen is hoog (van platina-iridium ongeveer 2200° C.); er zijn weinig soorten inbedmassa, die deze hoge temperatuur kunnen verdragen. Bovendien compenseren deze inbedmassa's de krimp van

het waspatroon niet voldoende. Alleen ingewikkelde en omslachtige tegenmaatregelen kunnen deze bezwaren opheffen.

- d. volgens SKINNER (1954) tonen zowel platina als palladium een sterke affiniteit voor waterstof en zuurstof, welke beide gassen bij afkoeling worden uitgestoten, zodat het gietstuk poreus en bros wordt.
- e. beide legeringen oxideren gemakkelijk en dit werkt breuk van het later opgebakken porselein in de hand, omdat de oxidelaag een scheidingsvlak vormt. Bovendien zijn deze oxiden oorzaak van verkleuringen in het porselein.
- f. beide legeringen neigen tot verandering van hun afmetingen, wanneer het porselein wordt opgebakken; dit is opnieuw een oorzaak van breuk van het porselein tijdens het bakken.
- g. wanneer de eerste laag ondoorschijnend porselein op een palladium-legering wordt gebakken, ontstaat door de oxidelaag een groenachtige verkleuring, die doortrekt in het later opgebrachte, gewone porselein. Zulks kan alleen worden voorkómen door de ondoorschijnende laag zeer dik te maken. Dit verklaart de slechte kleuren, resp. de overdreven contouren van veel restauraties.

De goudlegering

Het door BRECKER gebruikte metaal is een niet oxiderende goudlegering met een smeltinterval in de buurt van 1420° C. Het is een type C goud, hard genoeg om de kauwdruk te weerstaan. Een speciale inbedmassa is hiervoor niet nodig, wel echter een zuurstof-blaasvlam. Het deel van het oppervlak, waarop later het porselein wordt gebakken, ondergaat te dien einde een voorbehandeling met een speciaal middel dat de oppervlakte-spanning verlaagt (zie onder). Ter voltooiing van deze behandeling dient het gietstuk weer te worden verhit tot $\pm 980^{\circ}$ C.; hierdoor wordt het bovendien nog harder. Het later op te bakken ondoorzichtige porselein verbindt zich zeer vast met het aldus voorbehandelde goudoppervlak.

Het porselein

Gebruik wordt gemaakt van een speciaal tot dit doel vervaardigd porselein, zg. Gold Por., dat kan worden gebakken tussen 920° en 980° C.

De thermische uitzettingscoëfficiënten van goud en van dit porselein noemt de schrijver „verenigbaar”, d.w.z. dat het porselein geen haarscheurtjes zal vertonen. De kleuren zouden zodanig geperfectioneerd zijn, dat zij passen bij alle voor algemeen gebruik aanvaarde kleurenringen, o.a. die van Candulor-tanden.

Het porselein bestaat uit incisaal, gingivaal en doorzichtig poeder. Het ondoorzichtige onderlaag-porselein wordt vervaardigd in de kleuren wit, geel, bruin en grijs. De kleuren zijn stabiel en worden door de mondvoeistof niet aangetast.

De preparatie

Wanneer men een element prepareert voor een volledig met porselein overdekte gouden kroon, dan is het zaak rondom een schouder aan te brengen, even-

als voor een porseleinen jacketkroon. Deze schouder is nodig omdat porselein en goud tezamen de contour van het element niet mogen veranderen. Slechts in bijzondere omstandigheden, verband houdend met de vorm, de conditie of de stand van het element, mag dit principe worden verlaten. In dergelijke gevallen dient echter de begrenzing van de preparatie zó duidelijk te zijn, dat de technicus een kroon kan vervaardigen die de gingiva niet onder druk zet. In die gevallen ligt dus de dan noodzakelijke goudkraag cervicaal boven het tandvlees.

De schrijver legt hierbij de nadruk op de plaats van de cervicale begrenzing van de preparatie. Hij veroordeelt de geijkte aanbeveling om de preparatie uit te breiden tot aan (of althans vlak bij) de epitheelaanhechting. Hij zegt dat hij nooit in staat is geweest, deze aanhechtingsplaats nauwkeurig vast te stellen, tenzij deze hem onder een microscoop werd aangewezen. Hij is bovendien van mening, dat deze epitheelaanhechting bij twee willekeurige elementen niet op gelijk niveau ligt. Ja, zelfs in de omtrek van één element zouden al niveauverschillen voorkomen. Zou men dus bij de vervaardiging van de kroon de epitheelaanhechting willen volgen, dan betekent zulks, dat een kroon met een onregelmatig geschulpte rand zou ontstaan.

De schrijver beveelt aan om, onafhankelijk van de diepte van het tandvleeszakje, de cervicale begrenzing van de preparatie tot even onder de tandvleeszoom te leggen. De opvatting dat men het blootkomen van tandweefsel kan voorkómen door de genoemde grens zo diep mogelijk in het tandvleeszakje te brengen, acht hij een illusie. Het gingivale weefsel verdraagt deze te lange restauraties nu eenmaal niet. Het raakt geïrriteerd en ontstoken, zodat het esthetische voordeel van de constructie toch weer verloren gaat.

Voorts is het raadzaam om vooral de contouren van het aan de gingiva grenzende deel van het element niet te veel uit te bouwen. De schrijver citeert hier een uitspraak van WHEELER: „Het blijkt dat de kronen van de elementen in hun cervicale partijen nagenoeg gelijke krommingen vertonen. Men zal moeten erkennen dat deze contouren belangrijke fysiologische betekenis hebben.”

Occlusaal moet tenminste 2 mm ruimte zijn, om zowel het goud als het porselein te kunnen onderbrengen. Wanneer dit niet mogelijk is, b.v. door de verticale afmeting van het element, of wanneer de druk van de antagonist te zwaar is, dan kan men het kauwvlak beter niet van porselein maken.

Het gouden kauwvlak kan in die gevallen zó worden gemodelleerd, dat het er uitziet als een inlay in de porseleinen kroon.

De vervaardiging van het gouden gietstuk

BRECKER meent dat de nauwkeurige pasvorm van het gietstuk kan worden bevorderd door de kroon tegen een van platinafoelie vervaardigde matrijs te gieten, omdat de inbedmassa zich beter tegen een dergelijke matrijs zou aanvlijen. De matrijs wordt op dezelfde manier vervaardigd als voor een porseleinen jacketkroon. Het wasmodel wordt erop aangebracht en ingebed in Cristobalite.

Het is beslist noodzakelijk een nieuwe smeltkroes te gebruiken. De in een oude smeltkroes achtergebleven bestanddelen van een andere goudlegering kun-

nen namelijk licht oxiden vormen op de goudlegering. Dit is ook de reden waarom eventueel uitzuren dient te geschieden met nog ongebruikt zuur in een schoon schaalpje. Over de aard van het zuur en de wijze van uitzuren laat de schrijver zich intussen niet uit.

Het gietstuk wordt op het geprepareerde element gepast; de randen ervan mogen daarbij de gingiva niet onder druk zetten. De aandacht wordt erop gevestigd dat niet meer dan vingerdruk nodig mag zijn om het gietstuk op zijn plaats te krijgen. Indien hiervoor de door middel van een rozenhoutje overgebrachte kauwdruk moet worden aangewend dan is er grote kans op barsten, wanneer later met het onverglaasde porselein wordt gepast. Een niet tijdig geconstateerde barst in dit porselein vergroot weer de kansen op breuk van de voltooide kroon.

Blijkt tijdens het passen beslijping van het gietstuk noodzakelijk, dan mag dit nergens tot perforatie aanleiding geven.

Tenslotte wordt de kleur bepaald. De schrijver geeft hier zijn voorkeur te kennen voor de Candulor kleurenring.

De chemische voorbehandeling van het gietstuk

Voordat het opbakken van het porselein kan beginnen moet het gietstuk nog een speciale behandeling ondergaan. Het dient zeer zorgvuldig te worden schoongewassen en in de oven te worden gedroogd om iedere aanslag of neerslag te verwijderen.

Ten einde het tegenwerkende effect van de oppervlaktespanning te elimineren en een goudoppervlak te verkrijgen, waarmee het porselein zich werkelijk kan verbinden, wordt een speciaal vuurvast vloeimiddel toegepast, nl. een cadmiumverbinding. Dit wordt gemengd met (gedistilleerd) water en op het buitenoppervlak van het goud gepenseeld. Daarna laat men het drogen.

De bedoelde cadmiumverbinding is waarschijnlijk cadmiumrood (de auteur spreekt van „red cadmium compound”). Cadmiumrood is echter een mengsel van cadmiumselenide en cadmiumsulfide. De aanwezigheid van een sulfide nu (doorgaans een onoplosbaar zout dat op zichzelf al een pigment is), doet vermoeden dat een geringe afwijking in de grondstof of fout in de verwerking gemakkelijk kan leiden tot latere verkleuringen in het porselein. Bijvoorbeeld: een zeer geringe hoeveelheid koperoxide, uit een andere legering op een oude moffel achtergebleven, kan via het gietstuk kopersulfide vormen.

Vervolgens wordt het gietstuk in de oven geplaatst en verwarmd tot circa 980° C.

Na langzame afkoeling heeft het goud zijn kenmerkende glans verloren en een donker, niet al te glad oppervlak verkregen. Dit oppervlak moet worden gewassen en gedroogd.

Wanneer het eerste ondoorschijnende porselein op het chemisch voorbehandelde oppervlak wordt gebakken, verbindt het zich hiermee. Zelfs wanneer het gietstuk met het opgebakken porselein over een hoek van 45° wordt gebogen, laat het porselein niet los van het goud, hoewel het breekt in één rechte lijn. Maar dit doet het goud ook.

Ook JOHNSTON c.s. spreken in hun Progress Reports van een chemische verbinding tussen metaal en porselein, hoewel zij geen vloeimiddel toepasten. Bij belastingsproeven ontstond de breuk altijd in het porselein en niet op het scheidingsvlak tussen porselein en metaal. Een fuchsine-alkohol-oplossing drong wél in het porselein, maar niet tussen porselein en metaal.

Het bakken van het porselein

Een weinig geel, ondoorschijnend porselein wordt met gedistilleerd water gemengd en op het gietstuk gepenseeld, met een smal en plat penseel. De kleur van dit porselein moet verenigbaar zijn met de uitgezochte „body”-kleur. Is het bv. te wit dan wreekt zich dat later vooral in de cervicale partijen.

Het geheel wordt nu voorverhit in de oven; het bakproces vindt plaats bij een temperatuur van circa 980° C. (deze grens mag waarschijnlijk niet worden overschreden in verband met het vloeimiddel: de bindingslaag), zodat het porselein zich kan hechten aan het voorbehandelde goudoppervlak. Na langzame afkoeling wordt een tweede dunne laag ondoorschijnend porselein aangebracht. De tweede keer wordt echter bij iets lagere temperatuur (circa 870° C.) gebakken. Het is beter, twee dunne lagen ondoorschijnend porselein aan te brengen dan één dikke.

Vervolgens wordt het uitgezochte „Gold Por” porselein met gedistilleerd water aangemaakt. Deze nieuwe soort „body”-porselein voelt bij het mengen geheel anders aan dan andere soorten. Het heeft een deegachtige consistentie en vloeit niet gemakkelijk uit, wanneer het op het gietstuk wordt gebracht. De ondoorschijnende porseleinlaag moet met gedistilleerd water worden bevochtigd om het „body”-porselein beter te doen vloeien. Men moet het voortdurend aanduwen om plaatselijke opéénhoping of insluiting van lucht te voorkómen.

Het porselein wordt in één keer opgebracht tot de maximaal benodigde hoeveelheid. Daarna wordt het met fijne mesjes en spateltjes gemodelleerd. De op deze wijze opgebouwde restauratie kan zelfs wanneer zij droog is nog worden gemodelleerd. Er mag dan geen water meer aan worden toegevoegd.

Een belangrijk voordeel is dat dit porselein heel weinig krimpt. De krimp is tenminste niet waarneembaar. Daarom is het ook niet nodig om bij het eerste bakproces – gelijk bij andere porseleinsorten gebruikelijk is – rondom de cervicale rand een ruimte open te laten.

Het geheel wordt nu geplaatst op een schaalpje dat ruimschoots is gevuld met „silix”, een stof die de auteur niet duidelijk omschrijft, doch waarmee hij waarschijnlijk kwartspoeder bedoelt. Zij dient om de warmte gelijkmatig te verdelen.

Na de voorverwarming wordt het werkstuk voor het onverglaasde baksel verhit tot 980° C. Hoewel het hier een „medium fusing” porselein betreft, is voor het bakken toch dezelfde tijd nodig als voor een „high-fusing” porselein. Het onverglaasde baksel moet langzaam afkoelen. Het dient beslist geheel afgekoeld te zijn alvorens het met stenen mag worden bewerkt. De onverglaasde kroon wordt vervolgens in de mond gepast, zoals gezegd zonder overmatige druk.

Overmatig contact met de naburige tanden wordt met smalle repen dun articulatiepapier opgespoord en weggeslepen.

Grote diamant- of carborundumstenen slijpen te ruw en kunnen daardoor oorzaak zijn dat later breuk van het porselein optreedt. BRECKER beveelt voor het slijpen kleine, gave stenen aan. Hij noemt het fabrikaat „Syltex”: deze stenen zouden op een vochtig, onverglaasd baksel een glad oppervlak slijpen.

De aandacht mag hier worden gevestigd op de in de handel zijnde schijven van harde rubber met carborundum, die een goede en gladde bewerking van het porselein mogelijk maken.

Nadat de kroon geheel gevormd is, dienen alle door slijpen ontstane openingen met opnieuw gemengd porselein te worden opgevuld. Dit tweede baksel wordt verhit tot ongeveer 968° C. het laatste bakken en glanzen geschiedt bij circa 954° C.

Merkwaardig is dat de baktemperaturen van de ondoorschijnende en de onverglaasde porseleinlagen een afdalende reeks vormen, als volgt:

1. ondoorschijnende laag, I: 980° C.
2. ondoorschijnende laag, II: 870° C.
3. onverglaasde laag, eerste maal: 980° C.
4. onverglaasde laag, bijbakken: 968° C.
5. laatste laag bakken en glanzen: 954° C.

Indicaties voor de hier beschreven methode

Restauraties van op goud gebakken porselein kunnen worden toegepast als enkelvoudige kronen, waarbij nagenoeg geen metaal te zien is. Voor vensterkronen acht BRECKER de methode ideaal. Breuk vindt volgens hem niet plaats en de kleur zou niet alleen fraai maar ook bestendig zijn. Hij meent dan ook dat dit procédé „de dag des oordeels over de gouden kroon met kunsthars venster naderbij zal brengen”.

Deze vorm van restauratie is z.i. speciaal geïndiceerd bij een diepe beet, waar de esthetische factor vaak juist zo belangrijk is. Zij kan eveneens worden gebruikt als anker en als pontic voor klein en groot brugwerk. Wanneer het gietstuk aan kracht wordt onderworpen, geeft het niet mee en wordt evenmin uitgebruneerd. En zolang het goud niet meegeeft zal het porselein, dat erop gebakken is, minder kans hebben om te breken.

De gietstukken voor de pontics worden aan de ankers gesoldeerd met behulp van een speciaal goudsoldeer. Dit smelt bij een temperatuur van ongeveer 1093° C.

Het ondoorzichtige porselein wordt op het gesoldeerde geraamte gebakken; daarna volgt het onverglaasde porselein. Vervolgens wordt het werkstuk in de mond gepast, bijgewerkt en voltooid.

De auteur beveelt aan om, indien een dergelijke restauratie tijdelijk moet worden verplaatst, dit te doen met een mengsel van cementpoeder, vaseline („petroleum-jelly”) en enige druppels eugenol. Zinkoxide-eugenol-cementen zonder

vaselinebasis kunnen niet worden beschouwd als tijdelijke cementen. BRECKER vermeldt in verband hiermee dat vele restauraties na „tijdelijke” plaatsing met een zinkoxide-eugenol pasta niet meer waren te verwijderen, zonder het werkstuk blijvend te beschadigen.

Op goud gebakken porselein kan ook worden toegepast voor een zg. „cantilever”-brug, zoals bv. een centrale incisief, die een laterale draagt.

Indien de beet zeer diep is, beveelt BRECKER als ankers porseleinen vensterkronen aan. De palatinale oppervlakken van de pontics worden in goud gegoten en het porselein wordt op dit aangepaste gietstuk gebakken. De kauwkracht treft dan niet direct het porselein. Hoewel het tot over de incisale randen reikt, breekt het volgens de auteur niet.

In bepaalde gevallen kan de hardheid van het porselein voor de antagonistenvan bepaald schadelijk zijn. Men kan dan de hardheid verminderen door de hoogglans van het palatinale oppervlak te verwijderen en dit te polijsten tot satijn-glans met wolborstel en puimsteen.

Af en toe ontmoet men gevallen waarin de occlusie een contra-indicatie betekent voor het maken van een porseleinen jacketkroon. Wordt in deze gevallen een vensterkroon vervaardigd, dan kan de goudkraag een blauwachtige verkleuring van de labiale gingive veroorzaken. Ten einde dit te voorkómen wordt het gietstuk vervaardigd zonder cervicale goudkraag aan de labiale zijde. Om het porselein toch strak tegen de blootliggende schouder te krijgen, is het noodzakelijk, een stukje platinafoelie (0,002 mm) over een gedeelte van het gietstuk en over deze blootliggende schouder heen te bruneren. Het porselein wordt dan gelijktijdig op het gietstuk en op het platina gebakken. Dit laatste kan worden verwijderd wanneer het werkstuk voltooid is, noodzakelijk is dit echter dikwijls niet.

Kronen van op goud gebakken porselein kunnen aan elkaar worden gesoldeerd tot meervoudige ankers of tot spalk. De auteur beveelt deze materialen aan omdat de soldeerplaatsen dicht bij de incisale rand kunnen worden gelegd. Daardoor kunnen de interdentalen ruimten schoon gehouden worden; bovendien kunnen de interdentalen papillen worden gemasseerd.

Een buccale ankerarm van een partiële prothese, die op de grootste doorsnede van het kunsthars venster van een kroon rust, zal de kunsthars spoedig doen uitslijten, als gevolg waarvan de prothese zal doorzakken. Bij een op goud gebakken porseleinen kroon zal echter de oorspronkelijke positie behouden blijven.

Voor hen, die veel durven wagen, geeft BRECKER tenslotte nóg een indicatie: voor patiënten die in esthetisch opzicht erg kieskeurig zijn kan men bij restauraties in de onderkaak precisie-attachments in op goud gebakken porseleinen ankers vervaardigen.

Hij besluit met op te merken dat dit nieuwe materiaal niet wordt geïntroduceerd om porseleinen jacketkronen of -bruggen te vervangen. Het is bedoeld als aanvulling op bestaande technieken, die in de loop der jaren ook veel voldoening hebben geschonken. Men dient er de gevallen, misschien eerder nog: de patiënten voor uit te zoeken. Want mede met het oog op de benodigde zeer zorgvuldige preparaties is medewerking van de zijde van de patiënt onontbeer-

lijk. Het is ook raadzaam, met kleine restauraties te beginnen, bv. vensterkronen en kleine vaste bruggen. Volgens de schrijver zullen deze vervangingen ook op langere termijn veel voldoening schenken.

Tot zover de Amerikaanse auteur. De mogelijkheden, die de geschetste methode inhoudt, rechtvaardigen wel een wat uitvoeriger bespreking in deze kolommen. Men doet er intussen goed aan, enige reserve in acht te nemen ten aanzien van BRECKER's enthousiasme met betrekking tot het esthetisch effect. Het valt niet te ontkennen dat men in Europa in dit opzicht nu eenmaal andere eisen stelt. Aangenomen mag echter worden dat ook de wegen zullen worden gevonden, die tot bevrediging van deze eisen leiden.

R. LE GRAND, Utrecht.

Literatuur:

S. C. BRECKER: J. Prosth. D. 6: nov., 1956.

J. F. JOHNSTON, R. W. DYKEMA, D. M. CUNNINGHAM: Progress Report I: J. Prosth. D. 6:811, 1956. Progress Report II: J. Prosth. D. 8:120, 1958.

REDACTIONELE COMMENTAAR

HET CONGRES EN DE JEUGDTANDVERZORGING

Wanneer dit nummer onder de ogen van de lezers komt is het Ledencongres van de Maatschappij reeds enige weken in het verleden terug gezonken. Er is geen reden aan deze stijlvolle en waardig verlopen wetenschappelijke samenkomst als zodanig hier bijzondere aandacht te wijden, aangezien in het officiële orgaan van onze beroepsorganisatie aan de daar gehouden redevoeringen en inleidingen uiteraard de hun toekomstige plaats zal worden ingeruimd.

Wanneer niettemin voor bepaalde onderdelen te dezer plaatse een uitzondering wordt gemaakt dan heeft dit een speciale oorzaak. Overeenkomstig het programma was de morgen van de tweede dag van het congres gereserveerd voor het thema van de tandheelkundige verzorging van de jeugd. Vanwege het voor de beschikbare tijd belangrijke aantal inleidingen deed zich na afloop daarvan de klassieke tijdnood gelden en ontbrak diensgevolge elke gelegenheid voor een gedachtenwisseling. De voordrachten verloren derhalve hun als inleiding daartoe bedoelde karakter, zodat een toetsing aan mogelijk andere zienswijzen dan die der betreffende sprekers niet heeft kunnen plaats vinden. In dat opzicht heeft de behandeling van dit vraagstuk, waarmee de Maatschappij (naar eigen verklaring) bedoelde in de openbaarheid te treden, het stigma der eenzijdigheid niet kunnen ontgaan. Dit klemt nog temeer omdat de leiding gemeend heeft uit de door de inleiders gehouden beschouwingen enige conclusies te moeten trekken, welke in de vorm van stellingen als het oordeel van het congres ter kennis van het publiek zouden worden gebracht. Bij de opstelling daarvan was – dit kon uiteraard bezwaarlijk – geen rekening gehouden met hetgeen